

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Restanten van het park Hof van Bentinck

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Restanten van het park Hof van Bentinck

Titel:	Restanten van het park Hof van Bentinck
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Grimbergen
Deelgemeente:	Beigem
Bron:	Schepping: 2013-03-15 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134036
Coördinaten:	Breedte: 4.36768904231 Lengte: 50.9515581228

Primaire tekst

Relict (oude bomen) van een park in landschappelijke stijl, aangelegd rond 1850 naast een in oorsprong 17de-eeuws 'huis van plaisantie', aanvankelijk 2 hectare, in de jaren 1890 uitgebreid tot circa 4 hectare (zie Ten Doorn), na 1945 grotendeels verkaveld.

De naam verwijst naar Allard Bentinck, hofmeester van hertogin Margaretha van Bourgondië, aan wie het hof in 1517 werd vererfd. Tijdens godsdienstroebelen aan het einde van de 16de eeuw brandde het volledig af, maar in 1638 (volgens geveljaartal) werd het als 'huis van plaisantie' heropgebouwd. Het tweede kaartblad uit het 'metingboek' van Beigem in het kaartboek van de abdij van Grimbergen van 1699 toont een L-vormig complex bestaande uit verschillende volumes onder leien zadeldaken en met een toren.

Twee dienstgebouwen stonden aan de noordwestrand van het domein, tegenover de dorpskerk. In 1775 kwam het Hof van Bentinck in handen van advocaat Jean-Paul Domis de Semerpont (1727-1779), lid van de Soevereine Raad van Brabant. Het aanpalende 'Domishof', oorspronkelijk de pastorie van Beigem, maakte bij het opstellen van het Primitief kadaster in 1821 ook deel uit van het eigendom. Na de Ferrariskaart (1771-1775) en vóór het Primitief kadasterplan (1821) werd het kasteel uitgebreid met een rechthoekig dienstgebouw (koetshuis en stallen) haaks op de zuidgevel. Het goed omvatte volgens de Primitieve kadastrale legger twee percelen boomgaarden, twee moestuinen en een 'lustplein' van één hectare (perceel nr. 177), dat het oostelijke gedeelte van het domein met één van de boomgaarden en een stukje moestuin als een U omvatte. De term lustplein is zeer ongebruikelijk en vermoedelijk synoniem voor lustgrond, een informele aanplanting met siersoorten als bruine beuk, rododendron...

In 1842 werd het Hof van Bentinck met de bijbehorende gronden geërfd door Charles Domis de Semerpont (1802-1878), kleinzoon van Jean-Paul Domis, provincieraadslid en burgemeester van Beigem. Hij liet de Moerstraat (de huidige Kasteelhofstraat) rechtekken en verbond ze via een korte oprit met het kasteel. Het kasteel zelf werd uitgebreid tot een rechthoekige plattegrond. Het werd later nog verschillende keren verbouwd en in 1912 wordt er zelfs van een gedeeltelijke reconstructie gesproken. Maar op oude ansichtkaarten is het kasteel nog min of meer in zijn 19de-eeuwse vorm zichtbaar: een gebouw van bak- en zandsteen dat door hoek- en negblokken, speklagen en hoekkettingen herinnert aan de traditionele bak- en zandsteenbouw; de decoratieve fries met witte steentjes valt buiten dit idioom en als het gebouw witgepleisterd of – zoals nu – witgeschilderd was, dan zou het ook voor classicistisch kunnen doorgaan. Het voorplein werd ommuurd en een neoclassicistisch poortgebouw met een oculus vormde voortaan de toegang. Een tuin- en een boomgaardperceel werden versmolten met het omgevende 'lustplein' tot een 'lustgrond' (perceel nr. 169a) van bijna 2 hectare. De stafkaart van 1864 toont deze 'lustgrond',

die ongeveer de oostelijke helft van het domein besloeg en duidelijk naast het kasteel lag. De moestuin met padenkruis bevond zich ten noorden van (achter) het kasteel.

Toen de stafkaart van 1892 werd opgemaakt was de toenmalige eigenaar – Jules Domis de Semerpont, secretaris-generaal bij het ministerie van Justitie en provincieraadslid, die zijn vader als burgemeester was opgevolgd – volop bezig om zijn park in zuidelijke richting uit te breiden, aan de overzijde van de Kasteelhofstraat. In 1893 werd als sluitstuk van deze uitbreiding de eclectische kasteelvilla Ten Doorn opgetrokken, die 21 jaar later door de Duitsers in brand werd gestoken en in 1929 uiteindelijk werd gesloopt. Op de stafkaart van 1909 wordt één aaneengesloten landschappelijk park van circa 4 hectare afgebeeld, waarin het 'oud' en het 'nieuw' kasteel door slingerende wegen met elkaar verbonden waren. Het domein ten zuiden van de Kasteelhofstraat werd na de Tweede Wereldoorlog verkaveld voor woningbouw en het park rond het Hof te Bentinck – woongebied volgens het gewestplan – werd zelf in vier afzonderlijke kavels opgedeeld: het Domishof (ooit pastorie), het eigenlijke kasteel en, ten oosten daarvan nog twee grote kavels, waarvan één voorlopig nog onbebouwd. Een twintigtal oude bomen hebben dit alles overleefd, onder andere een zomereik (*Quercus robur*) die minstens 250 jaar oud is, enkele zware bruine beuken (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') die wellicht behoren tot de door Jean-Paul Domis uitgevoerde beplantingen (circa 1850), en een generatie van bomen die dateren van de uitbreiding in de jaren 1890 – onder meer hangende zilverlinde (*Tilia petiolaris*), Amerikaanse eik (*Quercus rubra*), bontbladige esdoorn (*Acer pseudoplatanus* 'Leopoldii') en varenbeuk (*Fagus sylvatica* 'Asplenifolia').

Merkwaardige bomen (opnamen 30 mei 2001)

Het cijfer in vet geeft de stamomtrek in centimeters weer. De omtrek wordt standaard gemeten op 150cm hoogte.

- 1. bontbladige cultivar van gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus* 'Leopoldii') **318**
- 2. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **444**
- 9. zomereik (*Quercus robur*) **340**
- 10. varenbeuk (*Fagus sylvatica* 'Asplenifolia') **268**
- 12. zomereik (*Quercus robur*) **482**

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Van Damme, Marjolijn

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2011

Titel Text: Relict van een park bij het Hof Van Bentinck

Grafische documenten

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Restanten van het park Hof van Bentinck

Grimbergen_hof_van_Bentinck (Michiels, Marijke, 26-10-2013, ©Vlaamse Gemeenschap)

Grimbergen_hof_van_Bentinck a (Michiels, Marijke, 26-10-2013, ©Vlaamse Gemeenschap)

Grimbergen_hof_van_Bentinck (Michiels, Marijke, 26-10-2013, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oudste kadastrale legger 212 Beigem, art. 51 nrs. 8-15; art. 264 nrs. 23-30 en 56-60 en art. 576 nr. 69.

La noblesse belge. Annuaire de 1891 (I), Bruxelles, Veuve Monom, 1891, p. 630-631.

DE STEIN D'ALTENSTEIN I., *Annuaire de la noblesse de Belgique*, Bruxelles, A Decq, 1863, p. 107.

WAUTERS A., *Histoire des environs de Bruxelles*, V, heruitgave van de editie van 1855, Bruxelles, Editions Culture et Civilisation, 1972, p. 178.

Relaties

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Restanten van het park Hof van Bentinck

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/110043>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/75303>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/75301>

Beknopte karakterisering

Datering: tweede helft 19de eeuw, tweede kwart 17de eeuw, tweede kwart 19de eeuw, vierde kwart 17de eeuw, vóór WO I

Typologie: dorpswoningen, koetshuizen, landhuizen, omheiningsmuren, poorten (gebouwonderdelen), stallen, tuin- en parkbeplantingen